

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету землевпорядкування
к.і.н., проф. Євсюков Т.О.
Протокол №9 від 18 травня 2023 року

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри міжнародних відносин і суспільних наук
Протокол № 11 від 10.04.2023 р.
В.о. завідувача кафедри
В. Зіх к.і.н., доцент Хвіст В.О.

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Геодезія та землеустрій» підготовки
здобувачів бакалаврського рівня вищої освіти за
спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»
І.П. Ковальчук д.геогр.н., проф. Ковальчук І.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія української державності»

Спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»
Освітня програма Геодезія та землеустрій
Факультет землевпорядкування
Розробник: к.і.н. Радченко Л.С.

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни
«Історія української державності»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	193 «Геодезія та землеустрій»	
Освітня програма	Геодезія та землеустрій	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	4 год.
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2,5 год.	-

2. Мета завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета – полягає у формуванні у студентів знань, розуміння сутності та етапності державно-політичного, соціально-економічного, духовного, етнічного, культурного розвитку українського народу в контексті розвитку світової цивілізації з урахуванням профілю університету і землевпорядного факультету.

Завдання курсу полягає у формуванні у студентів цілісного уявлення про історичний розвиток українського народу на основі джерел та наукової літератури, формуванні української свідомості, вихованні фахівців, здатних аналізувати та використовувати історичний досвід у вирішенні актуальних проблем сучасної України.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі геодезії та землеустрою.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК07. Здатність працювати автономно.

ЗК10. Здатність здійснювати безпечну діяльність.

ЗК11. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК12. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства і необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав та свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК03. Здатність застосовувати нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали у професійній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН1. Вільно спілкуватися в усній та письмовій формах державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності.

РН3. Доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію.

РН6. Знати історію та особливості розвитку геодезії та землеустрою, їх місце в загальній системі знань про природу і суспільство.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
 - повного та скороченого термінів денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Українська державність: витоки, форми, тенденції														
Тема 1. Вступ до курсу «Історія української державності». Історія розвитку агрономічної галузі	1	7	1	2			4		0,1	0,2				
Тема 2. Генеза української державності в епоху середньовіччя: наукова полеміка	1	7	1	2			4		0,1	0,2				
Тема 3 Латентний період українського державотворення: різноманітність і суперечливість трактувань	2	7	1	2			4		0,1	0,2				
Тема 4. Українська національна боротьба (сер. XVII ст.). Козацькогетьманська держава: проблеми наукового переосмислення	2	7	1	2			4		0,1	0,2				
Тема 5. відродження ідеї українського національного самовизначення та державності в XIX ст.	3	7	1	2			4		0,1	0,2				

Тема 6. Нові тенденції в суспільнополітичному житті України на початку ХХ ст.	3	7	1	2			4		0,1	0,2			
Разом за модулем 1		49	7	14			28		0,6	1,2			
Змістовий модуль 2. На шляху до відродження державності (ХХ - поч. ХХІ ст.)													
Тема 7. Еволюція українського державотворення в 1917-1920 рр.	4	7	1	2			4		0,1	0,2			
Тема 8. Радянська форма державності в Україні в умовах тоталітаризму (1921- 1939 рр.)	4	7	1	2			4		0,2	0,4			
Тема 9. Україна і друга світова війна: нова парадигма	5	8	1	2			5		0,1	0,2			
Тема 10. Зміни в політичному житті України (др. пол. 40–80-х рр. ХХ ст.)	5	7	1	2			4		0,2	0,4			
Тема 11. Історичні особливості державотворчих процесів в незалежній Україні (з 1991 р.)	6	8	1	2			5		0,2	0,4			
Тема 12. Анексія Криму. Російсько- українська війна	6	8	1	2			5		0,2	0,4			
Тема 13. Цивілізаційні та ціннісні виміри російськоукраїнської війни	7	8	1	2			5		0,2	0,4			
Тема 14. Перспективи української держави в ХХІ ст.	7	8	2	4			5		0,2	0,4			

Разом за модулем 2		56	8	16			32		1,4	2,8			
Екзамен													
Усього годин		60	15	30	15		60		2	4	2		

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Українська державність: витоки, форми, тенденції			
1.	Державотворчі традиції на території України в стародавню добу: гіпотези та докази	2	10
2.	Генеза української державності в українській і світовій історії	2	10
3.	Українські землі у складі іноземних держав XIV – I пол. XVII ст.	2	10
4.	Українська державність в II половині XVII ст.	2	10
5.	Функціонування державних механізмів на українських землях у XVIII ст.	2	10
6.	Суспільно-політичний рух в Україні у XIX ст.	2	10
	Виконання самостійних робіт №1		10
	Модульна контрольна робота №1		30
	Разом по модулю №1	12	100
Змістовий модуль 2. На шляху до відродження державності (XX - поч. XXI ст.)			
7.	Змагання національно-демократичних сил за українську державність (поч. XX ст.).	2	5
8.	Боротьба за відновлення державності українського народу (1917–1920 рр.)	2	5
9.	Національно-державне будівництво в УРСР у міжвоєнний період	2	10
10.	Боротьба за українську державність на західноукраїнських землях у 20–30-х роках XX ст.	2	10
11.	Державне будівництво на українських землях у роки Другої світової війни	2	10
12.	Україна на шляху до незалежності: суспільно-політичні трансформації (1945–1991 рр.)	2	10
13.	Теорія та практика державного будівництва в умовах незалежності України	2	10
14.	Цивілізаційні та ціннісні виміри російськоукраїнської війни	4	10
	Виконання самостійних робіт №2-3		20
	Модульна контрольна робота №2		10
	Разом по модулю №1	18	100

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Українська державність: витоки, форми, тенденції			
1	Роль науки і техніки в історії людства. Історія аграрної освіти і науки. Розвиток народних знань про природу та первісних систем рільництва	10	10
2	Розвиток наукових знань та формування агрокультури на українських землях в період Середньовіччя. Наукова революція та її вплив на аграрний розвиток. Досягнення в галузі наук в XVI — XVII ст.	10	10
3	Трансформація соціальної структури суспільства в умовах нових земельних відносин.	10	10
4	Сільськогосподарські знання в добу просвітництва у XVIII ст. Початок промислової революції. Аграрна освіта і наука в індустріальну добу. Вплив технічного прогресу та розвитку наукових знань на активізацію українського національно-визвольного руху II пол. XIX ст.	5	10
Змістовий модуль 2. На шляху до відродження державності (XX - поч. XXI ст.)			
5	Аграрна політика українських урядів у 1917-1920 рр. Сільськогосподарська освіта і наука в умовах змін політичного курсу. Сталінські репресії відомих діячів аграрної освіти та науки.	5	10
6	Друга світова війна (1939-1945) Сільськогосподарська наука в умовах німецької окупації.	5	10
7	Соціально-економічні та політичні процеси в Україні Особливості розвитку української науки та освіти в умовах науковотехнічної революції.	5	10
8	Визначальні тенденції розвитку освіти, науки, техніки як фундаментальних основ рівня життя українського етносу. Українські науковці і винахідники у галузі агрономії	5	10
9	Окупація рф Криму та її наслідки. російсько-українська війна. Культурні, науково-освітні, релігійні та спортивні складові України в умовах російської агресії: нові тенденції та напрями. Цивілізаційні та ціннісні виміри російськоукраїнської війни.	5	10
	Разом	60	

**6. Контрольні питання, комплекти тестів
для визначення рівня засвоєння знань студентами:**

1. Предмет, завдання, методи та джерела вивчення історії державності України. Наукова періодизація історії української державності.
2. Первісне суспільство і перші державні утворення на території України.
3. Проблеми походження і розвитку українського народу.
4. Слов'янські племена на території України: теорії походження, розселення, заняття.
5. Передумови утворення та концепції походження держави Київська Русь, їх оцінка в сучасній історіографії.
6. Періодизація політичної історії Київської Русі.
7. Суспільно-політичний устрій Київської Русі (кін. IX – поч. XIV ст.).
8. Соціально-економічний розвиток Київської Русі (кін. IX – поч. XIV ст.).
9. Історичне значення прийняття християнства в Київській Русі.
10. Причини та наслідки феодалної роздробленості Київської Русі. Її значення в історичній долі українського та інших слов'янських народів.
11. Утворення Галицько-Волинської держави, її політичний та соціально-економічний розвиток.
12. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та Польського королівства (сер. XIV – перш. пол. XVI ст.).
13. Українські землі у складі Речі Посполитої (др. пол. XVI – перш. пол. XVII ст.). Люблінська унія 1569 р. та Берестейська унія 1596 р.
14. Українське козацтво: причини виникнення та теорії походження, еволюція та соціально-етнічний склад.
15. Запорозька Січ: виникнення, військово-адміністративний устрій, господарство. Історичне значення Запорозької Січі в боротьбі українського народу за державну незалежність.
16. Боротьба запорожців проти татарсько-турецької агресії (XVI – перш. пол. XVII ст.). Гетьман Петро Сагайдачний.
17. Козацько-селянські повстання кін. XVI – поч. XVII ст.
18. Українська національна революція XVII ст.: причини, рушійні сили, мета, характер, періодизація та історичне значення.
19. Переяславська Рада 1654 р. Березневі статті та їх оцінка в історичній літературі.
20. Програма Б.Хмельницького щодо побудови української держави на основі ідеї української соборності. Основні ознаки Української козацької держави.
21. Боротьба за збереження козацької держави гетьманів Лівобережної України в добу Руїни (60–80-ті рр. XVII ст.). 22. Політичний та економічний розвиток Правобережної України у др. пол. XVII–XVIII ст.
23. Особливості територіально-політичного устрою та економічного розвитку Лівобережної України в др. пол. XVII–XVIII ст.
24. Участь України в Північній війні. Гетьманування І. Мазепи.
25. Гетьман П. Орлик та Конституція 1710 р.
26. Етапи ліквідації автономії України (XVIII ст.).
27. Запорозька Січ в др. пол. XVII–XVIII ст. та її остаточна ліквідація.

Подальша доля українського козацтва.

28. Гайдамацький та опришківський рухи в Україні.
29. Адміністративно-територіальний устрій, політичне життя та соціально-економічний розвиток українських земель у складі Австрійської імперії кін. XVIII–XIX ст.
30. Суспільно-політичні рухи на західноукраїнських землях др. пол. XIX ст.: москвофіли, народовці, радикали.
31. Кирило-Мефодіївське товариство, його програма та практична діяльність.
32. Декабристський рух в Україні.
33. Соціально-економічні наслідки та особливості проведення аграрної реформи 1861 р. в Україні. Імперські буржуазні реформи 60–70-х років XIX ст. та їх наслідки.
34. Суспільні течії та рухи др. пол. XIX ст.: народницький, ліберальний, соціал-демократичний, національний.
35. Виникнення перших політичних партій на Україні (кін. XIX – поч. XX ст.).
36. Національне і аграрне питання в умовах революції 1905–1907 рр.
37. Українські землі в період Першої світової війни.
38. Аграрна реформа Столипіна та її здійснення в Україні.
39. Українська Центральна Рада: соціальна база, структура та програмні завдання. Внутрішня та зовнішня політика.
40. Проблеми державотворення в Універсалах Центральної Ради.
41. Українська держава гетьмана П. Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика, причини падіння.
42. Директорія УНР: склад, соціальна база, внутрішня та зовнішня політика, причини падіння.
43. Державотворчі процеси на західноукраїнських землях. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р.
44. Історичне значення, причини поразки та уроки національно-демократичної революції в Україні (1917–1921 рр.).
45. Процес становлення та утвердження радянської влади у Наддніпрянській Україні (1917–1921 рр.).
46. Політика «воєнного комунізму» та її реалізація в УСРР (березень 1919 – січень 1921 рр.). Голод 1921–1923 рр.
47. Розвиток народного господарства України на засадах НЕПу. (НЕП, його - суть та здійснення в Україні).
48. Україна та створення СРСР (союзний договір від 30 грудня 1922 р.).
49. Особливості здійснення індустріалізації в Україні, її соціально-економічні наслідки.
50. Економічна суть та цільове призначення суцільної колективізації сільського господарства в Україні.
51. Соціально-економічні і політичні наслідки насильницької колективізації в Україні. Голодомор 1932–1933 рр.
52. Політика українізації (20–30-ті рр. XX ст.), її наслідки.
53. Сталінські репресії в Україні та їх згубні наслідки для України.

54. Становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Чехословаччини та Румунії (20–30-ті рр. ХХ ст.).
55. Приєднання західноукраїнських земель до УРСР: позитивні та негативні наслідки.
56. Українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку Другої світової війни.
57. Карпатська Україна (1938–1939 рр.).
58. Фашистський окупаційний режим в Україні. Форми руху опору.
59. Вклад українського народу в боротьбу проти гітлерівських військ у 1941– 1945 рр. та наслідки Другої світової війни для України.
60. Особливості відбудови народного господарства України у післявоєнний період. «Радянізація» західноукраїнських областей.
61. Реформи 50–60-х рр. ХХ ст. та їх здійснення на Україні.
62. Наростання кризових явищ в соціально-економічному та політичному житті України у 70–80-х рр. ХХ ст.
63. Дисидентський рух в Україні (60–80-ті рр. ХХ ст.).
64. Складність та суперечливість перебудовчих процесів в Україні (1985– 1991 рр.).
65. Проголошення суверенітету та державної незалежності України: передумови, законодавча база.
66. Конституційний процес та прийняття Основного Закону України 1996 р.
67. Реформування політичної системи та розбудова громадянського суспільства у незалежній Україні.
68. Соціально-економічні перетворення в незалежній Україні.
69. Суть та етапи аграрної реформи в сучасній Україні.
70. Історія національно-державної символіки незалежної України.
71. Напрями та пріоритети зовнішньої політики України.
72. Реформування вищої аграрної освіти.
73. Друга ліберально-бюрократична революція в Україні (листопад 2004 р. – січень 2005 р.).
74. Суспільно-політичні трансформації в Україні у міжреволюційний період (2005 – 2013 рр.).
75. Третя ліберально-бюрократична революція в Україні (листопад 2013 р. – листопад 2014 р.).
76. Українська державність в умовах реформ та опору іноземної інтервенції (2014 – 2020 рр.).
77. Науково-технічна революція і трансформація української державності у другій половині ХХ – на початку ХХІ століття.
78. Окупація рф Криму та її наслідки.
79. російсько-українська війна.
80. Культурні, науково-освітні, релігійні та спортивні складові України в умовах російської агресії: нові тенденції та напрями.
81. Цивілізаційні та ціннісні виміри російськоукраїнської війни.

**Орієнтовний перелік тестових
завдань для визначення рівня
засвоєння знань студентами:**

1. На території сучасної України стародавні люди з'явилися близько:

1	1 млн. років тому
2	150 тис. років тому
3	15 тис. років тому
4	100 тис. років тому

2. Територія Української козацької держави за умовами Зборівського договору включала землі колишніх воєводств:

1	Руського, Чернігівського, Белзького
2	Белзького, Брацлавського, Волинського
3	Київського, Волинського, Брацлавського
4	Київське, Чернігівське, Брацлавське

3. Династія Києвичів перервалася внаслідок убивства Аскольда і захоплення Києва Олегом у:

1	879 р.
2	882 р.
3	912 р.
4	862 р.

4. Члени ОУН у боротьбі за незалежність України віддавали перевагу:

1	парламентським формам боротьби
2	організованим у рамках закону демонстраціям
3	терористичним актам, експропріації та саботажу
4	культурно-просвітницькій діяльності

5. Напади печенігів на Русь припинилися внаслідок їх остаточного розгрому:

1	князем Святославом
2	князем Володимиром
3	князем Ярославом Мудрим
4	князем Володимиром Мономахом

6. Визначте факт, що відносяться до біографії Симона Петлюри:

1	Очоловав Генеральний Секретаріат Центральної Ради
2	Уклав договір із Росією про військову допомогу
3	Був провідником Товариства українських поступовців
4	Прихильник союзу із Радянською Росією
5	Один із керівників Директорії

7. Наказним гетьманом був:

1	І.Мазепа
2	І.Скоропадський
3	П.Полуботок
4	Д.Апостол

8. Курс на індустріалізацію було проголошено:

1	у 1925 р.
---	-----------

2	у 1927 р.
3	у 1929 р.
4	у 1930 р.

9. Коронація Данила Галицького відбулася у:

1	Львові 1256 р.
2	Дорогичині в 1253 р.
3	Холмі 1245 р.
4	Володимирі в 1238 р.

10. Зміст «неолітичної революції» полягав у переході людини:

1	від збиральництва до мисливства
2	від привласнюючого до відтворюючого господарства
3	від відтворюючого до привласнюючого господарства
4	від мисливства до збиральництва

11. Перша битва між українською повстанською армією і військом Речі Посполитої відбулася під:

1	Корсунем
2	Берестечком
3	Пилявцями
4	Жовтими Водами

12. За Білоцерківським договором козацький реєстр встановлювався у:

1	20 тисяч
2	40 тисяч
3	60 тисяч
4	30 тисяч

13. Ярлик – це:

1	податок, яким монголи обклали русичів
2	керівник «сотні» в монгольському війську
3	грамота монгольського хана, яка давала право на князювання
4	угода, що визначала торгові стосунки між монголами і русичами

14. У результаті Андрусівського перемир'я між Річчю Посполитою та Московським царством:

1	Україну було приєднано до Москви
2	Україну було поділено між двома державами
3	Україні повернули всі землі
4	Україна була приєднана до Польщі

15. Таємний Валувський циркуляр 1863 р. забороняв:

1	видання українською мовою педагогічної, церковної, наукової літератури та підручників, крім художніх творів
2	діяльність українських політичних партій
3	заняття політичною агітаційно-пропагандистською діяльністю
4	користуватися в побуті українською мовою

16. Згідно з III Універсалом Центральної Ради поміщицьке землеволодіння:

1	перетворювалося на велике державне господарство
2	Зберігалось
3	перетворювалися на кооперативні господарства
4	Скасовувалося

17. У роки правління М.Хрущова розвиток присадибного господарства селян:

1	Обмежувався
2	Стимулювався
3	Заборонявся
4	Гальмувався

18. Гітлерівський план «Ост» передбачав:

1	надання Україні автономних прав у складі третього рейху
2	перетворення України у самостійну державу під протекторатом третього рейху
3	повне винищення арійського населення
4	перетворення України на «життєвий простір німецької нації»

19. Територія Української козацької держави за умовами Зборівського договору включала землі колишніх воєводств:

1	Київське, Чернігівське, Брацлавське
2	Белзького, Брацлавського, Волинського
3	Київського, Волинського, Брацлавського
4	Руського, Чернігівського, Белзького

20. Україна вперше стала повновладним членом міжнародної співдружності – членом ООН:

1	У 1962 р.
2	У 1975 р.
3	У 1945 р.
4	У 1991 р.

21. Яке слово пропущене в реченні?

Вирішення проблеми походження народу в науці носить назву.	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

22. Яке слово пропущене в реченні?

Адміністративну реформу, за якою місцевих князів було замінили синами київського князя, здійснив __ .	(у бланку відповідей подати одним словом)
---	---

23. Яке слово пропущене в реченні?

3-й універсал Центральної Ради проголошував __ .	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

24. Яке слово пропущене в реченні?

Київ виник на землях східнослов'янського союзу племен ____ .	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

25. Яке слово пропущене в реченні?

Автором «Пактів і Конституції прав і вольностей Війс Запорізького» був ____ .	(у бланку відповідей подати одним словом)
---	---

26. Яке слово пропущене в реченні?

Головою Української Центральної Ради, утворилася вщю березні 1917 р., було обрано ____ .	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

27. Яке слово пропущене в реченні?

Найчисельнішою національною меншиною сучасній в Україні є ____ .	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

28. Яка дата пропущена в реченні?

Формування сучасної території України завершилося в ____ році.	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

29. Яке слово пропущене в реченні?

Цілковита незалежність держави від інших держав у внутрішній та зовнішній політиці – це ____ .	(у бланку відповідей подати одним словом)
--	---

30. Які слова пропущене в реченні?

Надзвичайне возвеличення будь-кого і поклоніння йому – це ____ .	(у бланку відповідей подати двома словами)
--	--

31. Яка дата пропущена в реченні?

Національну грошову одиницю гривню ввели в обіг у ____ році.	(у бланку відповідей подати цифрами)
--	--------------------------------------

32. Яке слово пропущене в реченні?

За Зборівським договором козацький реєстр	(у бланку відповідей подати
встановлювався у ____ тисяч осіб.	цифрами)

33. Русійними силами Національно-визвольної війни середини XVII ст. були(відзначте неправильну відповідь):

1	Козацтво
2	Селянство
3	католицьке духовенство
4	Міщани
5	українська шляхта.

34. Відзначте факти, що відносяться до періоду правління Ярослава Мудрого:

1	будівництво Софіївського собору
2	Київське повстання
3	заснування Києво-Печерської лаври
4	Любецький з'їзд
5	створення зводу законів «Руська правда»

35. Відзначте факти, що відносяться до періоду правління Володимира Великого:

1	будівництво Десятинної церкви
2	створення зводу законів «Руська правда»
3	орієнтація на Візантію у зовнішній політиці
4	запровадження християнства на Русі
5	спроба об'єднати Правобережну та Лівобережну Україну

36. Серед наведених тверджень про результати внутрішньої політики Данила Галицького виберіть правильні:

1	досяг згоди з боярами і спільно з ними – через боярську раду – вирішував всі питання внутрішньої політики
2	здолав боярську опозицію і зміцнив князівську владу
3	захистив від боярської сваволі та надмірної експлуатації галицьких селян та міщан
4	запровадив нові повинності і збільшив залежність селян від великих землевласників
5	розбудував існуючі і заснував нові міста, заселивши їх іноземцями

37. Серед наведених тверджень про результати зовнішньо-політичної діяльності Данила Галицького виберіть правильні:

1	забезпечив свої права на «отчину» – Галицьку та Волинську землі – в поляків та угорців
2	досяг порозуміння з монголо-татарами і не допустив пљондрування ними своєї землі, хоч і мусив руйнувати укріплення міст
3	приєднав до своєї держави землі Австрії та Угорщини
4	схилив до союзу Литву
5	приєднав до князівства Краків та Мазовію
6	розбив лицарів-хрестоносців у битві під Дорогочином
7	брав участь у хрестовому поході на монголо-татар

38. Відзначте факти, що стосуються біографії Вітовта:

1	відстоював незалежність Литви від Польщі
2	приєднав до Великого Литовського князівства південноукраїнські степи до Чорного моря

3	відстоював права православного населення Великого Литовського князівства
4	під час Грюнвальдської битви очолив литовські війська

39. Із перелічених нижче суджень про причини громадянської війни в Україні у 1658-1659 рр. виберіть правильні:

1	загострення соціальних протиріч в українському суспільстві
2	загострення релігійного конфлікту між православними та уніатами
3	наростання незгод щодо зовнішньополітичної орієнтації України серед еліти та простолюду
4	втручання сусідів України в її внутрішньополітичні справи

40. Виберіть серед наведених положень ті, що розкривають наслідки реформ 60-70-х рр. в Російській імперії для покращення соціально-економічного життя населення України:

1	забезпечили провідну роль поміщицьких господарств у виробництві сільськогосподарської продукції та торгівлю нею
2	стимулювали розгортання ринкових відносин
3	прискорили формування ринку робочої сили
4	прискорили процес урбанізації в східноукраїнських землях
5	активізували переведення селян на місячну та урочну системи
6	забезпечили соціальну рівність селян

41. Встановіть відповідність:

а) Ігор	1) 882-912 рр.
б) Святослав	2) 912-945 рр.
в) Ольга	3) 945-964 рр.
г) Олег	4) 964-972 рр.
д) Ярополк	5) 972-980 рр.

42. Встановіть відповідність:

а) турецька піхота, що формувалася в основному з вихованців спеціальних шкіл, куди спрямовували дітей християн	1) галера
б) людський полон, захоплений під час турецько-татарських нападів на інші землі	2) ясир
в) корабель, веслярами на якому були чоловіки-невільники	3) яничари
г) грамота турецького султана, у якій фіксувалися його розпорядження та пожалування	4) фірман

43. Встановіть відповідність:

а) козаки, що осіли навколо Корсуня, Черкас, Канева та інших містечок порубіжних з Диким полем земель	1) низовики
б) козаки, що перебували на королівській службі і були вписані у спеціальні списки	2) городовики

в) козаки, що проживали нижче дніпровських порогів (між сучасними Дніпропетровськом і Запоріжжям) і гуртувалися на Січі	3) реєстровці
г) переселенці-українці, що проживали на Слобожанщині	4) черкеси

44. Встановіть відповідність:

а) повстання Марка Жмайла	1) 1620-1621 рр.
б) повстання П. Бута (Павлюка), Д. Гуні та Я. Острянина	2) 1625 р.
в) руйнування Кодака кошовим І. Сулимою	3) 1630 р.
г) повстання Т. Федоровича (Трясила)	4) 1635 р.
д) Хотинська війна	5) 1637-1638 рр.

45. Встановіть відповідність:

а) «Березневі статті»	1) Б.Хмельницький
б) «Переяславські статті» 1659 р.	2) Ю.Хмельницький
в) «Батурині» та «Московські» статті	3) І.Брюховецький
г) «Конотопські статті»	4) Д. Многогрішний
д) «Глухівські статті»	5) І.Самойлович

46. Встановіть відповідність:

а) категорія діячів культури за часів „хрущовської відлиги”;	1) сталінщина
б) хрущовське правління;	2) дисиденти
в) форма і період тоталітарного режиму в СРСР в 30-50-х рр. ХХ ст.	3) „відлига”
г) незгодні з існуючою формою влади, політичним режимом тощо.	4) шістдесятники

47. Встановіть відповідність:

а) політика «воєнного комунізму»	1) примусове об'єднання сільськогосподарських виробників у колективних господарствах (колгоспах)
б) «нова економічна політика»	2) концентрація фінансових та організаційних зусиль на розвитку важкої промисловості з метою перетворення УСРР в індустріально розвинену країну
в) політика колективізації	3) політика, яка допускала лібералізацію в сільському господарстві, легкій промисловості та торгівлі, однак давала змогу радянській владі зберігати «командні» позиції у важкій промисловості, транспорті, банківській та земельній справах, кадровій політиці
г) політика індустріалізації	4) політика, яка передбачала одержавлення промисловості, торгівлі, а також заборону приватної торгівлі, остання розцінювалась як спекуляція;

д) п'ятирічний план	5) основна форма планування радянською владою соціально-економічного розвитку СРСР
---------------------	--

48. Встановіть відповідність:

а) 22 червня 1941 р.	1) оборона Києва
б) 23-29 червня 1941 р.	2) оборона Севастополя
в) 5 серпня – 16 жовтня 1941 р.	3) оборона Одеси
г) 11 липня – 19 вересня 1943 р.	4) напад Німеччини на СРСР
д) жовтень 1941 р. – 3 липня 1942 р.	5) танковий бій у районі Луцьк-Броди-Рівне

49. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	просування готів у Північне Причорномор'я
2	виникнення Антського племінного союзу
3	вторгнення племен аварів у Причорномор'я
4	розселення сарматів
5	Скіфська держава

50. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Люблінська унія
2	битва під Варною
3	Кревська унія
4	битва при Грюнвальді
5	Городельська унія

51. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	проголошення окремої держави «Карпатська Україна»
2	приєднання Східної Галичини до Польщі
3	заснування УВО
4	створення Сельроб
5	проголошення автокефалії православною церквою

52. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Березневі статті
2	Битва під Корсунем
3	Битва під Батогом
4	Білоцерківський договір
5	Обрання Б.Хмельницького гетьманом
6	Облога Львова

53. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Битва на річці Калці 1223
2	Хрещення Київської Русі 988
3	Ярослав Мудрий 1019-1054
4	Походи руських князів на Візантію
5	«Повість минулих літ» поч. 12 ст.

54. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Прийняття Конституції України
2	Заколот ДКНС
3	Входження України до складу ООН
4	XX з'їзд КПРС
5	Декларація про державний суверенітет

55. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Зруйнування Запорізької Січі Катериною II
2	Коліївщина
3	Указ Катерини II про закріпачення селян Лівобережжя та Слобожанщини
4	Заснування II Малоросійської колегії
5	Указ Катерини II про скасування гетьманства

56. Розставте події у хронологічній послідовності:

1	Проголошення УНР
2	Гетьманський переворот
3	Створення Директорії
4	Зречення царя Миколи II
5	Акт злуки ЗУНР і УНР

57. Визначіть, якими за формою правління були держави:

1. Тіра	А. монархія
2. Херсонес	Б. республіка
3. Ольвія	В. конституційна монархія
4. Боспорське царство	Г. парламентська республіка

58. Співставте роки подіям:

1. 1991 р.	А. Запровадження національної валюти - гривні
2. 1993 р.	Б. Проголошення незалежності України
3. 1996 р.	В. Помаранчева революція
4. 2004 р.	Г. Прийняття нової конституції України
	Д. Прийняття воєнної доктрини України

59. Вкажіть, яких політичних поглядів притримувались перелічені політичні партії, що діяли в Україні під час Лютневої революції:

1) більшовицька партія	а) погоджувалися на самовизначення Фінляндії і Польщі, але відмовляли у цьому Україні. Вона мала отримати лише національно-культурну автономію у оновленої демократичної Росії
2) російські партії ліберальнодемократичного спрямування: кадети, есери, меншовики	
3) Українська народна партія (УНП)	б) вбачали майбутнє України у складі перебудованої на федеративних засадах Росії, до якої Україна ввійде автономною частиною

4) Товариство українських поступовців» (ТУП)	в) розраховували на повне здобуття Україною державної незалежності
5) Українська соціал-демократична робітничка партія (УСДРП)	
6) Українська партія соціалістів-революціонерів (УПСР)	

60. Встановіть відповідність:

1) Законодавча влада	а) Президент
2) Виконавча влада	б) Кабінет міністрів
3) Судова влада	в) Конституційний Суд
	г) Прокуратура
	д) Верховна Рада
	е) Місцеві ради
	ж) Верховний Суд

7. Методи навчання

При вивченні курсу «Історія української державності» застосовуються 3 групи методів навчання:

- методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності; - методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
- методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

Перша група охоплює вербальні методи передачі і сприймання навчальної інформації (розповідь, лекція); наочні (ілюстрація, презентація); практичні (вправи, групові та індивідуальні завдання). В межах самостійної роботи – робота з книгами, робота з методичними матеріалами, робота з Інтернет-джерелами, творчі завдання.

При вивченні курсу активно використовуються інтерактивні методи (при веденні лекцій та семінарських занять) та проблемно-пошукові методи навчання (як при веденні аудиторних занять, так і при організації самостійної роботи студентів).

Що стосується методів стимулювання і мотивації навчання, то досвід підтверджує ефективність навчальних дискусій.

Також використовуються і такі методи навчання: інформаційно-ілюстративний, метод проблемного викладу, метод інтерактивного навчання (співбесіди, пресконференції, круглі столи, брейн-ринги, підготовка кросвордів, екскурсії), а також технічні засоби навчання: навчальне телебачення, відеопроєктор, карти і схеми.

8. Форми контролю

Контрольні заходи включають поточний, періодичний (модульний) та підсумковий контроль.

Крім цього до діагностичних засобів входить пакет комплексних контрольних робіт.

Форма проведення поточного контролю під час практичних (семінарських) занять визначається кафедрою. Періодичний і підсумковий контроль та виконання індивідуальних

навчально-дослідних завдань здійснюються відповідно розробленого положення «Про екзамену та заліки у НУБіП України» від 03.03.2021 р. протокол № 7.

Під час проведення навчальних занять використовуються такі форми і методи контролю:

- усне опитування: індивідуальне, фронтальне, групове;
- письмовий контроль: виконання текстових завдань, написання рефератів, доповідей, кросвордів, презентацій тощо;
- тестовий контроль.

Методи модульного контролю: письмова контрольна робота, підсумкове тестування.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно табл. 1.

«Положенням про екзамену та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 01.05.2023р. протокол №404)

Табл. 1. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінка національна	Оцінка ЄКТС	Визначення оцінки ЄКТС	Рейтинг студента, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82 89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74 – 81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64 73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60 – 63
Незадовільно	X	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35 59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01 34

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Історія української державності» включає:

- конспект лекцій на паперовому та електронному носіях;
- навчально-методичний посібник для організації самостійної роботи;
- рекомендації для підготовки до семінарських занять;

- матеріали для демонстрування за допомогою технічних засобів навчання (відеофільми та відеофрагменти).

З урахуванням новітніх здобутків історичної науки, а також вимог модульно-рейтингової системи кафедри історії і політології у 2015 р. видано такі методичні матеріали:

1. Дрогомирецька Л.Р. Давня і середньовічна історія України: методичний супровід навчальної дисципліни. – Івано-Франківськ: ПНУ, 2020. – 125 с.
2. Галицька-Дідух Т. Друга світова війна і Україна: історичні персоналії, терміни, дати. – Івано-Франківськ, 2018. – 38 с.
3. Галицька-Дідух Т. Методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи з «Історії України II пол. XX – поч. XXI ст.». – Івано-Франківськ, 2018. – 80 с.
4. Білан С.О., Кравченко Н.Б., Кропивко О.М. та ін. Програма та методичні рекомендації до лекційних і семінарських занять з курсу «Історія України» (для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання). – К.: ПП «ДІРЕКТ ЛАЙН», 2015. – 66 с.
5. Живора С.М., Ісакова Н.П., Кропивко О.М. та ін. Історія України. Програма, методичні вказівки і контрольні завдання для студентів заочників вищих аграрних навчальних закладів. – К.: ПП «ДІРЕКТ ЛАЙН», 2015. – 103 с.
6. Ісакова Н.П., Кропивко О.М., Лановюк Л.П. та ін. Історія України: комплексні варіанти завдань у тестовій формі. – К.: ПП «ДІРЕКТ ЛАЙН», 2015. – 140 с.
7. Ісакова Н.П., Кравченко Н.Б., Хвіст В.О. та ін. Комплекс навчально-методичних матеріалів з курсу «Історія України» (для студентів та викладачів). – К.: ПП «ДІРЕКТ ЛАЙН», 2015. – 75 с.
8. Кравченко Н.Б., Хвіст В.О., Лановюк Л.П. та ін. Історія України: навчально-практичний довідник. – К.: ПП «ДІРЕКТ ЛАЙН», 2015. – 112 с.

11. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Салтовський О. Концепції української державності в історії вітчизняної політичної думки (від витоків до початку XX століття). – К.: Вид. ПАРАПАН, 2002. – 396 с. Режим доступу: <http://litopys.org.ua/salto/salt.htm>
2. Ольга Борисова, Анатолій Климов. Історія української державності. Підручник. У 2-х томах. Т.1. Том 2. Кондор, 2018.
3. Радченко Л.С. Історія України З найдавніших часів до XX ст. – Частина 1. Вид-во ПП Лисенко М.М., 2015. – 2015. – 240 с.
4. Кульчицький С.В., Мицик Ю.А., Власов В.С. Історія України. Повний курс підготовки до вищих навчальних закладів. – К.: Літера ЛТД, 2012. – 528 с.
5. Новий довідник: Історія України. – К.: ТОВ «Казка», 2006. – 736 с.
6. Земерова Т.Ю. Історія України. Основні події історії України. Політичний, економічний і культурний розвиток. Хронологічна таблиця : [посібник] / Т. Ю. Земерова, І. М. Скирда. – Х. : Співак В. Л. : Весна, 2014. – 511 с.

7. Історія України та її державності / Л. Є. Дещинський [та ін.]. – Вид. 4-те, переробл. і доп. – Л. : Бескид Біт, 2008. – 444 с.
8. Нагаєвський І. Історія української держави ХХ століття. – К.: Укр. письменник, 1994. – 413 с.
9. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 1999. – 479 с.

Додаткова література

1. Беренштейн Л.Ю., Коломієць С.С., Живора С.М., Іщенко Т.Д., Романюк Н.Й. На засадах Болонського процесу: Навч. посібник. – К.: НАУ, 2006. – 228 с.
2. Заруба В.М. Історія України (з найдавніших часів до сьогодення) : навч. посіб. для абітурієнтів / В. М. Заруба, Р. Ю. Васковський ; Юридична академія МВС України. Кафедра теорії та історії держави і права. – Д. : Ліра ЛТД, 2005.
3. Ісакова Н.П., Кропивко О.М., Паламарчук Н.І. Історія України (в схемах і таблицях). Навчальний посібник для студентів аграрних закладів III– IV рівня акредитації. – Київ: Аграрна освіта, 2005. – 204 с.
4. Історія України з найдавніших часів до наших днів : практикум для студ. неспец. ф-тів: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / упоряд. С.В. Герегова [та ін.] ; Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. – 2-е вид., доп. – Чернівці : Наші книги, 2007. – 264 с.
5. Каденюк О.С. Історія України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Каденюк О. С. – К. : Кондор, 2008. – 407 с.
6. Казьмирчук М.Г. Історія України : підруч. для вищ. навч. закл. / М. Г. Казьмирчук ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Кафедра української історії та етнополітики. – К. : Видавець Цимбаленко Є.С., 2009. – 184 с.
7. Коломієць С.С. Історія формування української моделі розвитку сільського господарства (з найдавніших часів до початку 20-х рр. ХХ ст.). – Ч. 1. – К.: Навчально-науковий природничо-гуманітарний інститут НАУ, видавничий відділ НАУ, 2003. – 180 с.
8. Коломієць С.С. Історія формування української моделі розвитку сільського господарства (з найдавніших часів до сьогодення). – Ч. 2, 3. – К.: Навчально-науковий природничо-гуманітарний інститут НАУ, видавничий відділ НАУ, 2003. – 244 с.
9. Лановик Б.Д. та ін. Економічна історія України і світу. Підручник. – К.: Вікар, 2002. – 478 с.
10. Олійник С.В. Історія України : конспект лекцій для студ. неіст. ф-тів вищ. навч. закл. України / С. В. Олійник, С. А. Сидорук ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Абетка : Сисин О. В., 2012. – 171 с.
11. Пасічник М. С. Історія України та її державності : конспект лекцій / М.С. Пасічник, С. М. Пасічник, О. М. Василишин ; Укр. акад. друкарства. – Вид. 2-ге, допов. – Львів : Укр. акад. друкарства, 2011. – 759 с.
12. Панченко П., Славов П., Марчук В. Аграрна історія України. Навч. посібник для студ. і викл. сільськогосподарських закладів освіти I–IV рівнів акредитації. – К.: Просвіта, 1996. – 360 с.

13. Політична історія України: Посібник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. В.І. Танцюри. – К.: Академія, 2001. – 488 с.
14. Полянський О.А. Історія України : навч. посіб. для семінар. занять / Олег Полянський, Руслана Труба. – Л. : ЛДУФК, 2011. – 467 с.
15. Україна і світ. Історія господарства від первісної доби і перших цивілізацій до становлення індустріального суспільства: Навч. посібник для вузів / За загал. ред. Б.Д. Лановика. – К.: Генеза, 1994. – 368 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Ізборник. www.litopys.org.ua
2. Інститут археології НАН України. www.iananu.kiev.ua
3. Інститут історії України. www.history.org.ua
4. Історична правда. www.istpravda.com.ua/tags/tag_історія+України/
5. Лікбез – Історичний фронт. likbez.org.ua/ Національна бібліотека імені В.І. Вернадського. www.nbu.gov.ua
6. Національна бібліотека імені Ярослава Мудрого. www.nplu.org.ua
7. Світ історії. www.ukrainehistory.narod.ru/